

PLÁN ROZVOJA OBCE na roky 2015 – 2020

Čabradský Vrbovok

Rok 2015

OBSAH

1. ÚVOD	2
1.1 Program rozvoja rozvoja obce	2-4
2. ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ	5
2.1 Stručná história obce	5-6
2.2 Analýza súčasnej rozvojovej úrovne obce a jej rozvojových faktorov ...	6-7
2.2.1 Analýza geografického a environmentálneho potenciálu	7-9
2.2.2 Analýza hospodárskych, sociálnych a kultúrnych zdrojov.....	10-16
2.2.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj obce	16-21
2.2.4 Sociálna infraštruktúra obce	21-28
2.2.5 Technická infraštruktúra obce	28-29
2.2.6 Spoločenské a kultúrne aktivity v obci	29-30
2.2.7 Cestovný ruch	31-32
3. SWOT ANALÝZA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK	33-40
4. ROZVOJOVÁ VÍZIA OBCE	41 – 42
4.1 Strategické ciele, priority a opatrenia	42-48
GRAFICKÁ PRÍLOHA	49-54

1. Úvod

1.1. Program rozvoja obce

Program rozvoja (ďalej len „PRO“) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so **zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja**.

Vypracovaním PRO sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry.

PRO sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť.

Výsledkom tohto má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských zdrojov, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PRO.

Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja §8 cit.

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,

b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

PHSR sa spracováva v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi v zmysle platnej legislatívy.

PHSR je zároveň aj prostriedkom, ako získať viac bodov pri žiadostiach o financovanie najmä z EÚ fondov a zvyšuje väčšiu šancu na získanie externých finančných prostriedkov. PHSR a dokumenty ÚPD musia byť nevyhnutne vo vzájomnom súlade.

Potreba vypracovať nový PRO obce Čabradský Vrbovok je podmienená zmenenými podmienkami v spoločnosti a živote obce, ďalej zo zmenených legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja) a vyplýva z prípravy na nové programové obdobie 2014-2020 pre čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie (EŠIF, zdroj: Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020, Národná stratégia regionálneho rozvoja)

2. Analyticko-strategická časť

Analyticko-strategická časť programu je zameraná na predstavenie obce Čabradský Vrbovok, jej hospodárskej a sociálnej situácie, východiskom ktorej je súhrnný geografický, kultúrno-historický, sociálno-ekonomický a environmentálny stav obce. Určenie limitov rozvoja územia i rozvojového potenciálu, vychádza z analýzy potrieb a súčasného stavu v oblasti udržateľného rozvoja obce s následným určením priorít rozvoja obce.

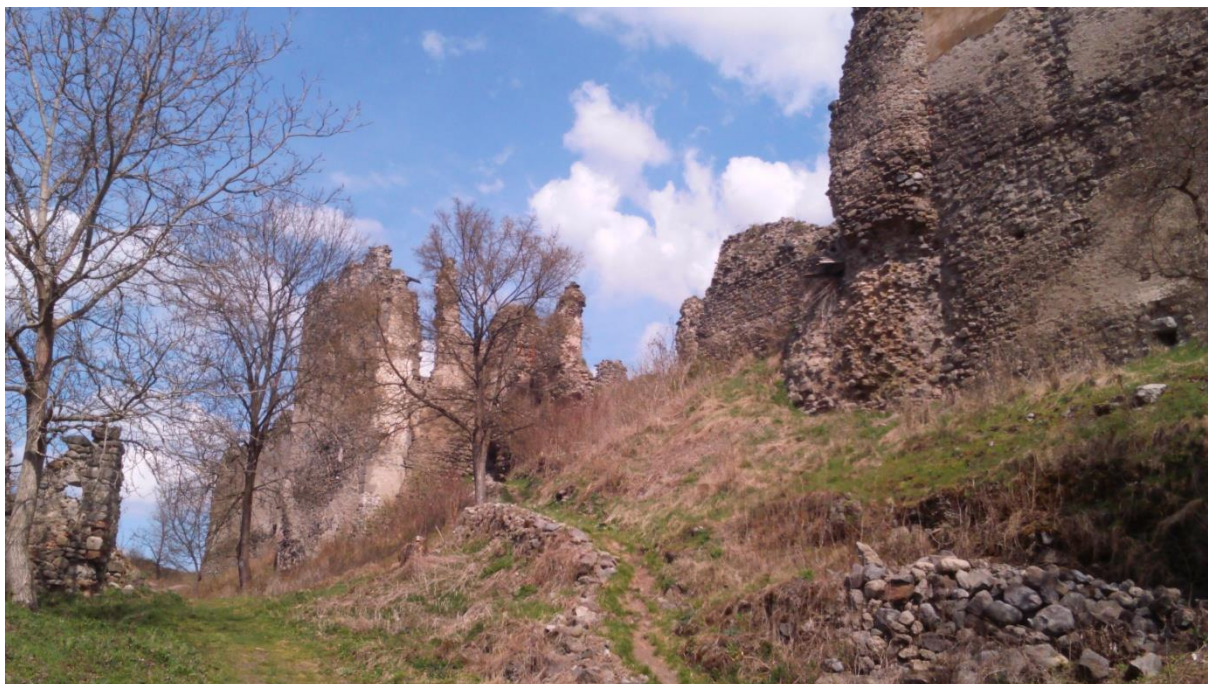
2.1 Stručná história obce

Už v dávnej minulosti lákali výhodné geografické a prírodné podmienky krajiny, hlavne dostatok vody a potravy pravekých ľudí. Doteraz najstaršie zistené osídlenie bolo na hradnom vrchu, ktoré sa datuje okolo roku 700 rokov pred narodením Krista, čo potvrdzujú tu nájdené hlinené nádoby, bronzové kopije a úlomky z bronzových nádob. Aj pri poľných prácach v katastri obce boli nájdené bronzové predmety a zvyšky nádob.

V katastri obce je ukrytých ešte mnoho pamiatok na pravekých obyvateľov. Najhustejšie osídlenie bolo zistené na vrchu, kde sa nachádzajú zvyšky hradu. Pri jeho výstavbe sa stopy po pravekom osídlení zničili. Rozhodne pri lepšom a dôkladnejšom výskume by sa našli pamiatky po našich predkoch Slovanoch. Dá sa predpokladať, že tu bolo osídlenie od 2400 rokov pred Kristom až do opustenia hradu. Tento vrch postupne využívali neskorší obyvatelia z mladšej doby kamennej, doby bronzovej, Kelti a Slovania si tu vybudovali najprv drevené a neskoršie murované hradisko.

Prvé písomné zmienky o obci pochádzajú z roku 1135, kedy názov obce znel WERBOUCH. Okrem nej, je z tohto istého roku aj písomná zmienka o ďalšej osade s typickým slovenským názvom Konská. Ďalší písomný údaj o obci pochádza z roku 1256, kedy uhorský panovník Belo IV. presídlil tunajších obyvateľov do Hontianskych Nemiec. Z údajov nie je jasné či presídlil všetkých obyvateľov, alebo len ich časť a čo viedlo uhorského panovníka k presídleniu týchto ľudí. Podľa všetkého sa zdá, že aj po presídlení tu zostala časť obyvateľov, keďže sa traduje že obec patrila rodine Húnovcov a neskoršie sa tu utvára panstvo Čabrad, ktoré sídlilo na hrade.

Ruiny hradu Čabrad

Prvá písomná zmienka o hrade pochádza z roku 1276. Vtedy jeho majiteľom bol Comes Dersa, ktorý pochádza zo spomenutého rodu Húnovcov. V týchto časoch sa hrad nazýva LYTWA, HRÁDOK. Bola to oveľa menšia stavba, akú poznáme zo stredoveku alebo z dnešných čias. Hrad bol postavený na ochranu cesty vedúcej k banským mestám na strednom Slovensku.

Ale ani historický vývoj v dedinke neostáva bez povšimnutia. Postupom času tu vznikala lesná správa, mlyn, vyberalo sa mýto od kupcov, ktorí tadiaľto prechádzali na jarmoky do okolitých miest a obcí. (Krupiny, Šiah, Bzovík) V 18. storočí je zistená prítomnosť cechov a to najmä u kováčov a remenárov. I keď to nie je potvrdené, sú zmienky o určitých remeselníckych zoskupeniach. V tom čase tu bolo 34 domácností, v ktorých žilo 380 obyvateľov.

2.2 Analýza súčasnej rozvojovej úrovne obce a jej rozvojových faktorov

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- ✓ disponibilitou rozvojového potenciálu,
- ✓ schopnosťou využitia rozvojového potenciálu,

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

- ✓ vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.

Rozvojový potenciál obce tvorí jej územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- ✓ prírodné zdroje,
- ✓ obyvateľstvo,
- ✓ miestne hospodárstvo,
- ✓ technická infraštruktúra,
- ✓ sociálna infraštruktúra,
- ✓ miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami.

Keďže jednotlivé podsystémy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom. Nevyváženosť rozvojových faktorov obmedzuje dynamiku rozvoja a je jednou z príčin rozvojovej diferenciácie medzi obcami a regiónmi.

2.2.1 Analýza geografického a environmentálneho potenciálu

Geografická poloha obce

Kraj: Banskobystrický kraj

Región: Hont

Okres: Krupina

Nadmorská výška : 305 m.n.m.

Rozloha: 23,32 km² (2 332 ha) ^[1]

Počet obyvateľov: 263 (ŠÚ SR 31.12.2014)

Hustota obyvateľstva: 11,28 obyvateľ(obyv.) /km²

Prvá písomná zmienka: 1135

Adresa obecného úradu: Čabradský Vrbovok 59, 962 51 Čabradský Vrbovok

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Obec Čabradský Vrbovok sa nachádza na Krupinskej pahorkatine, v ľavom úbočí potoka Vrbovok. Severná časť chotára leží medzi dolinami vodných tokov Krupinica, Vrbovka a Trpína. Južná časť chotára zaberá dolinu potoka Litavica, ktorý je považovaný za najčistejší v okrese Zvolen.

Z administratívneho hľadiska je obec začlenená do okresu Krupina a Banskobystrického samosprávneho kraja.

Vzhľadom k tomu, že obec je otvorenou ekonomickou a sociálnou jednotkou s väzbami na svoje okolie je dôležité, kde sa v tomto priestore nachádza.

Krajinná štruktúra

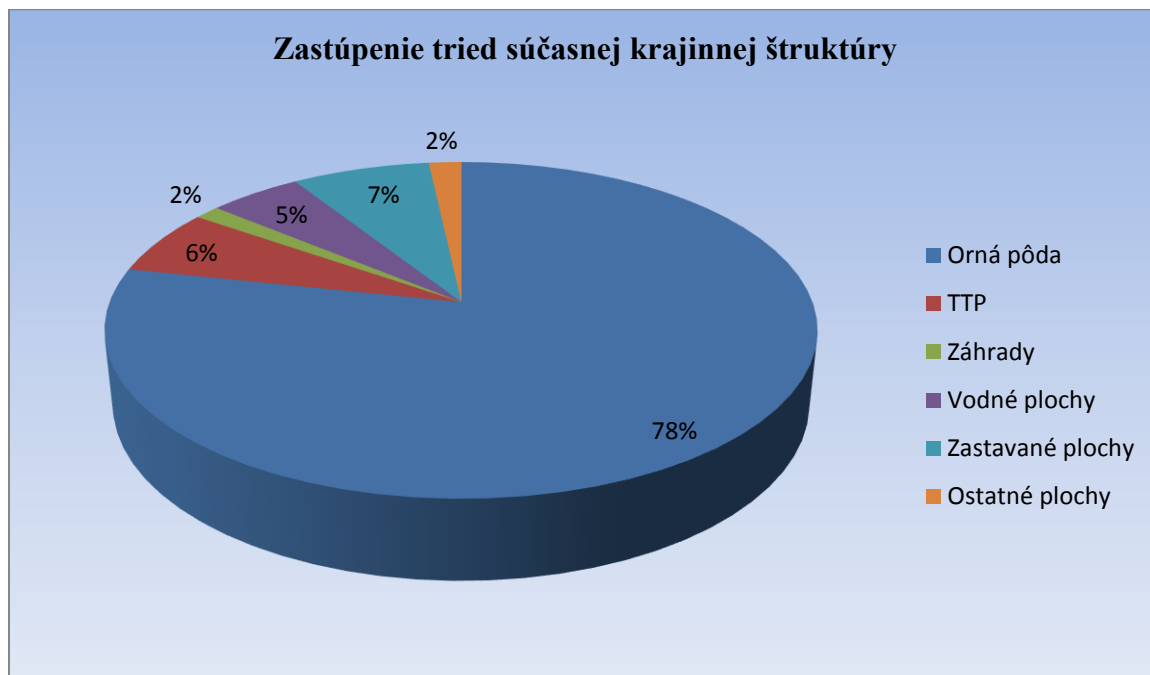
Katastrálne územie obce sa nachádza vo výške 212 až 456 m n.m. Nadmorská výška v strede obce dosahuje 325 m.n.m. Prírodné a geografické podmienky, teplé podnebie južného Slovenska predurčuje obec na poľnohospodárstvo. Priemerná teplota v zimných mesiacoch je -3°C a počas letných mesiacov $18\text{--}22^{\circ}\text{C}$. Obec bola poľnohospodárska už v dávnej minulosti, o čom svedčí aj obecný erb.

Územie katastra obce sa rozkladá na ploche viac ako 561 ha. Štruktúra pôdneho fondu je zložená:

- z poľnohospodárskej pôdy
  - ✓ orná pôda 440,13 ha
  - ✓ trvalé trávne porasty 35,48 ha
  - ✓ záhrady 7,46 ha
- z nepoľnohospodárskej pôdy
  - ✓ vodné plochy 27,69 ha
  - ✓ zastavané plochy 41,24 ha
  - ✓ ostatné plochy 9,75 ha

Graf 1 Zastúpenie tried súčasnej krajinej štruktúry

2.2.2 Analýza hospodárskych, sociálnych a kultúrnych zdrojov

Obyvateľstvo

Obec Čabradský Vrbovok patrí do kategórie malých obcí v okrese Krupina. K 31.12.2014 žilo v obci 254 obyvateľov, z toho 133 mužov a 121 žien. Z celkového počtu obyvateľov žije v súčasnosti priamo v obci približne 90% a zostávajúcich 10% žije na laze Čabradský Vrbovok.

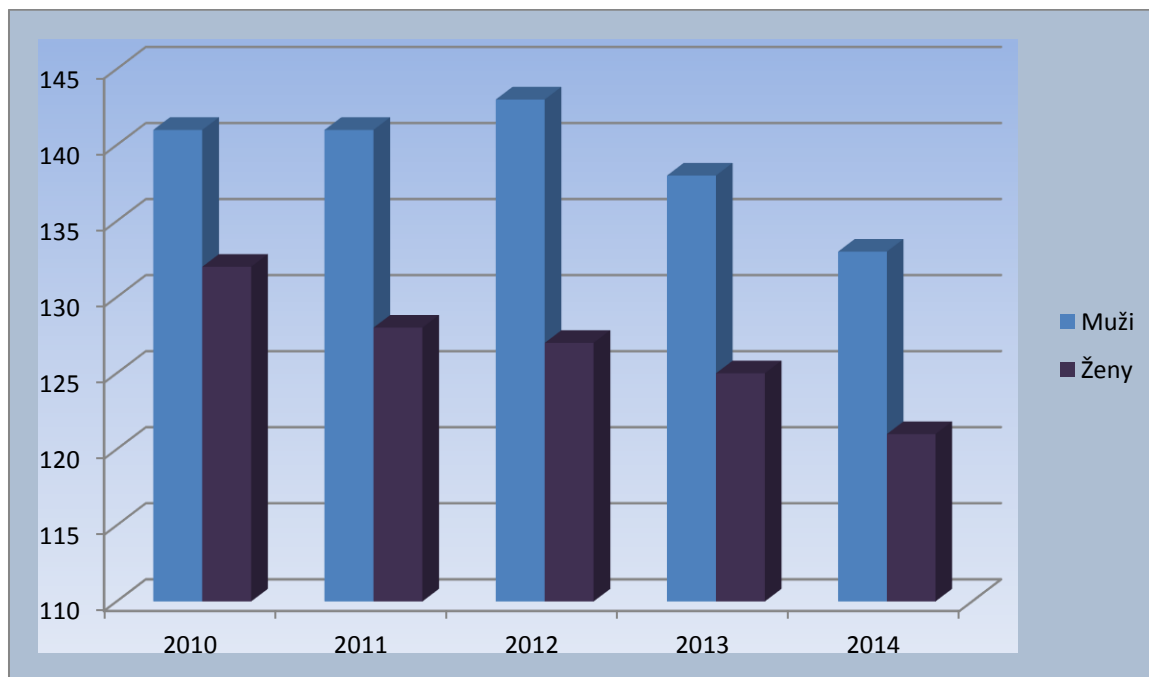
O pomere rozlohy katastrálneho územia a počtu obyvateľov svedčí aj ukazovateľ priemerná hustota obyvateľstva – 11,09 občanov obce na 1 km².

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2010-2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	141	141	143	138	133
Ženy	132	128	127	125	121
Spolu	273	269	270	263	254
Hustota obyv./km	12,05	11,60	11,56	11,43	11,09

Zdroj: ŠU-SR

Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2010-2014

Tabuľka 2 Demografický vývoj v obci v rokoch 2010-2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení	2	3	5	3	4
Zomrelí	2	3	1	1	6
Demografické saldo	0	0	4	2	-2
Priťahovaní	4	4	1	0	4
Vystaňovaní	13	7	4	9	11
Migračné saldo	-9	-3	-3	-9	-7

Zdroj: ŠU-SR

Demografický vývoj obce charakterizuje štruktúru obecnej komunity. Prirodzený prírastok ako výsledok reprodukcie obyvateľstva má od roku 2010 poväčšine stagnujúce alebo mierne klané hodnoty. V rokoch 2012 a 2013 výsledkom prirodzenej reprodukcie obyvateľstva nastal prírastok osôb, keď počet žívonarodených detí bol vyšší, ako počet zomrelých. Celkový prírastok zásluhou zvýšeného počtu odstňahovaných osôb z obce v sledovanom období nadobudol výrazne záporné tendencie.

Graf 3 Migračné a demografické saldo v obci

Demografický vývoj obce je aj indikátorom celkového súčasného sociálno-ekonomického vývoja v spoločnosti, výrazného zhoršenia sociálnej situácie mladých rodín, problematických možností riešenia bytového problému, ale najmä pracovných a existenčných podmienok. Migračný vývoj obyvateľstva zasa citlivo reaguje na pozitívne alebo negatívne signály, najmä v sociálno-ekonomickej oblasti.

Veková štruktúra obyvateľstva

Demografický vývoj obyvateľstva sa odráža predovšetkým na vekovej štruktúre obyvateľstva obce. Všeobecným prejavom demografického vývoja obyvateľstva v obciach je nepriaznivá veková štruktúra z hľadiska vekových kategórií, čo býva najčastejším problémom malých obcí.

Z hľadiska vekovej štruktúry pokračuje znižovanie detskej zložky obyvateľstva (0-14 ročných), ako dôsledok dlhodobého poklesu pôrodnosti. Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku dosiahol v roku 2014 16,92 % z celkového počtu obyvateľstva. K postupným zmenám dochádza aj vo vekovej štruktúre obyvateľstva v poproduktívnom veku. V porovnaní s rokom 2010 sa zvýšil počet obyvateľov v poproduktívnom veku z 31 na 34 z celkového počtu.

Vplyvom úbytku detskej zložky sa taktiež zvýšil index starnutia, to znamená že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0-14 ročných pripadlo už 79,06 osôb v poproduktívnom veku.

Priemerný vek žijúcich obyvateľov sa oproti roku 2010 (muži 35,25 / ženy 38,33) znížil u mužov na 33,25 a u žien vzrástol na hodnotu 40,66 rokov.

Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia je charakteristická pre vidiecku populáciu na Slovensku. Obnova generácie je síce pomalá, ale zabezpečujúca prirodzenú reprodukciu obyvateľstva v obci. V obci prevláda mužská zložka populácie.

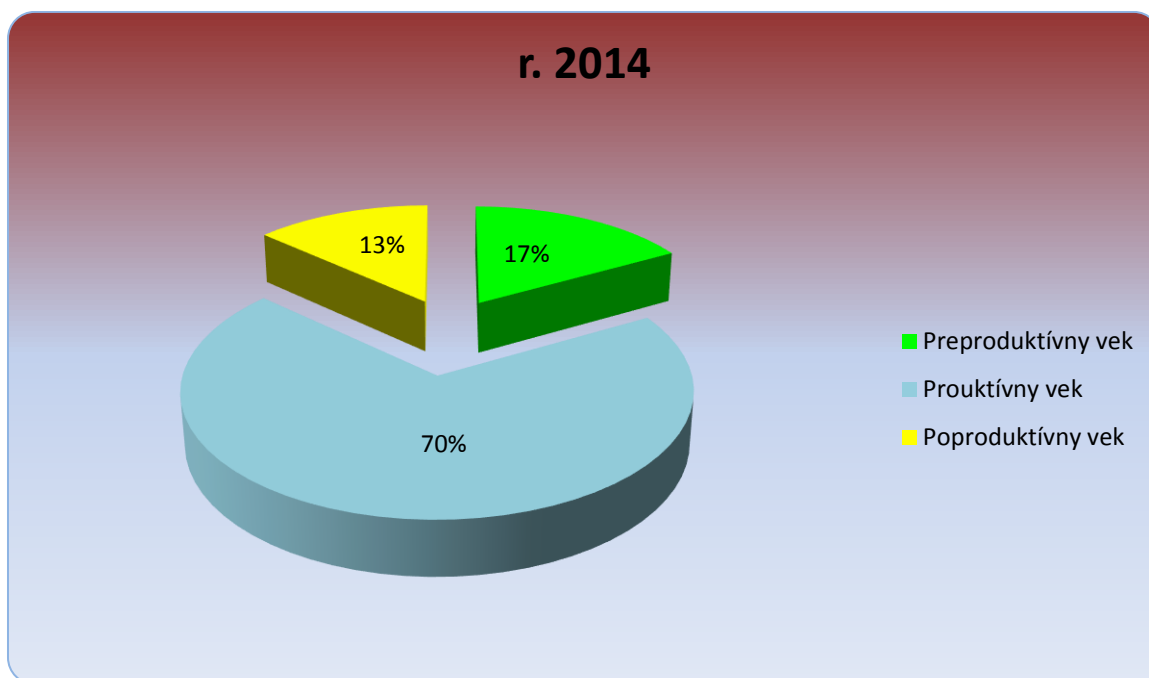
Tabuľka 3 Veková štruktúra obce v rokoch 2010-2014

Veková kategória	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Počet obyvateľov</u>	273	269	270	263	254
<u>Predproduktívny vek 0-14</u>	50	49	48	45	43
Muži/ženy	24/26	25/24	25/23	23/22	20/23
%	8,79/9,52	9,29/8,92	9,25/8,51	8,74/8,36	7,87/9,05
<u>Produktívny vek 15-64</u>	175	187	191	185	178
Muži/ženy	106/69	104/83	106/85	102/83	100/78
%	38,82/25,27	38,66/30,85	39,25/31,48	38,78/31,55	39,37/30,70
<u>Poproduktívny vek 65+</u>	31	34	32	34	34
Muži/ženy	11/20	12/22	12/20	13/21	13/21
%	4,02/7,32	4,46/8,17	4,44/7,40	4,94/7,98	5,11/8,26
<u>Index starnutia</u>	62	69,38	66,66	75,55	79,06
<u>Priemerný vek u mužov</u>	35,25	35,25	35,75	34,50	33,25
<u>Priemerný vek u žien</u>	38,33	43,00	42,66	42,00	40,66

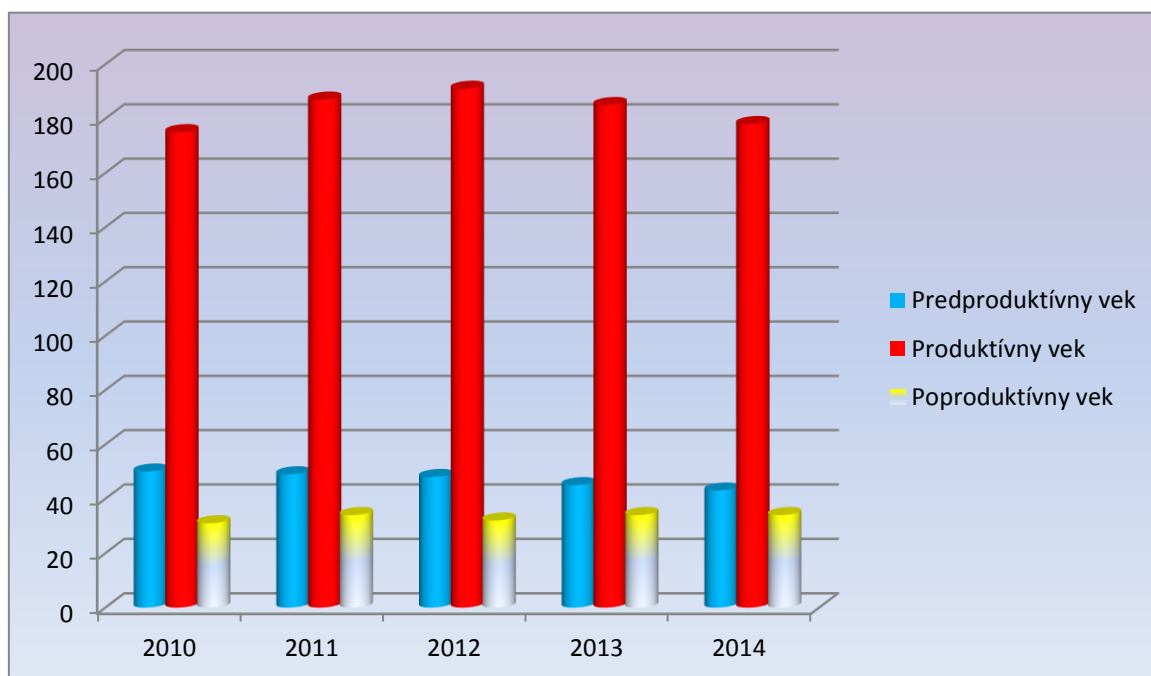
Index starnutia = poproduktívny vek / predproduktívny vek

Graf 4 Veková štruktúra obyvateľstva v percentuálnom zobrazení v roku 2014

Graf 5 Vývoj jednotlivých vekových štruktúr obyvateľstva v rokoch 2010-2014

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva dáva predpoklad k ekonomickému rozvoju i rastu obce, ovplyvňuje hospodársku aktivitu čím vytvára možnosti na trhu práce, najmä záujem o samostatné podnikanie.

Vzdelanostná úroveň v obci v porovnaní s ukazovateľmi v SR je menej priaznivá. V obci je vysoký podiel občanov so základným (30,23%) a učňovským vzdelaním bez maturity (29,76%). Úplné stredné vzdelanie s maturitou malo v roku 2011 26 občanov a vysokoškolské vzdelanie 12 občanov.

V mužskej populácii obce prevláda vo vzdelanostnej štruktúre učňovské vzdelanie bez maturity a u žien prevažuje základné vzdelanie.

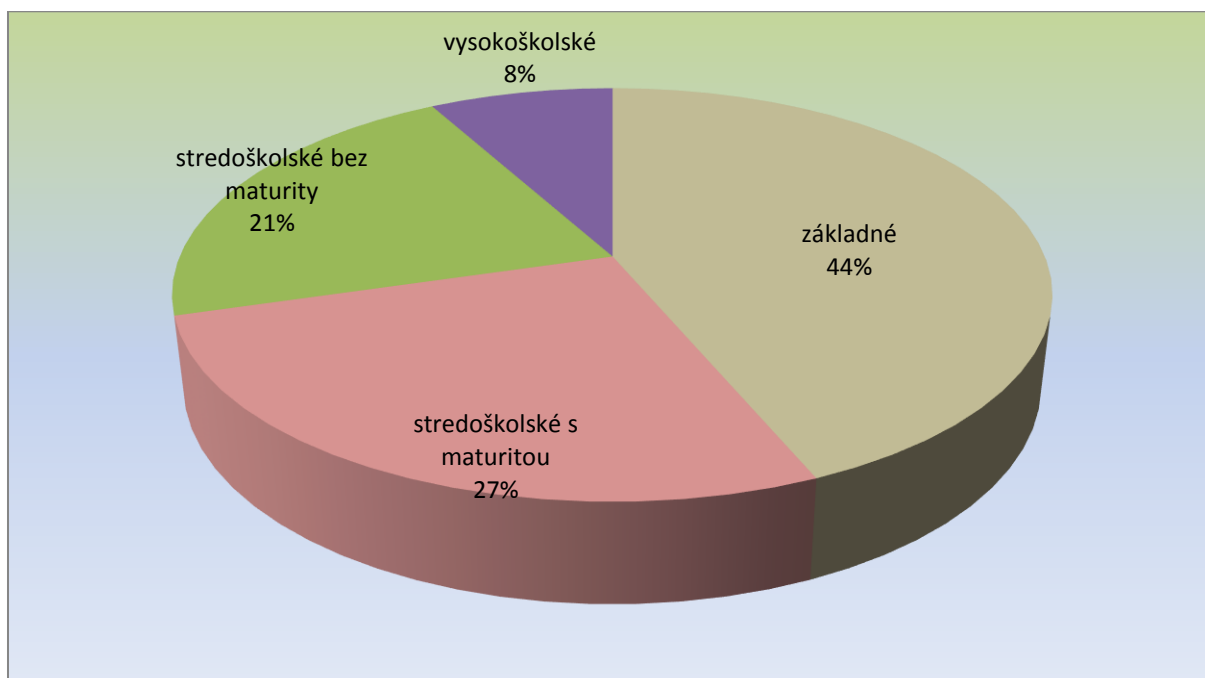
Tabuľka 4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Čabradský Vrbovok v roku 2011

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	22	43	65
Učňovské (bez maturity)	46	18	64
Stredné odborné (bez maturity)	20	6	26
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	8	6	14
Úplné stredné odborné (s maturitou)	14	12	26
Úplné stredné všeobecné	0	6	6
Vyššie	-	2	2
Vysokoškolské bakalárske	-	2	2
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	3	7	10
Vysokoškolské doktorandské	-	-	-
Vysokoškolské spolu	5	7	12
Ostatní bez udania školského vzdelania	2	3	5
Ostatní bez školského vzdelania	28	23	51

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 6 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v obci Čabradský Vrbovok v roku 2011

Národnostná a náboženská štruktúra

Podľa sčítania obyvateľov z roku 2011 je obec Čabradský Vrbovok takmer národnostne jednoliatou obcou. Okrem slovenskej národnosti je zastúpená i česká národnostná menšina.

Z hľadiska náboženskej štruktúry obyvateľstva výrazne prevláda rímskokatolícke vierovyznanie (187 obyv.), čo je prejavom dlhodobej cirkevnej tradície a histórie obce. Okrem uvedeného náboženského vyznania obyvatelia ešte uviedli evanjelické (60 obyv.), gréckokatolícke (1 obyv.) a adventistov siedmeho dňa (1 obyv.). Ostatní občania uviedli že sú bez vyznania, prípadne nebolo zistené.

Veriacim Rímskokatolíckej cirkvi slúži rímskokatolícky kostol Sv. Michala Archanjela a farnosť v Dolnom Badíne. Pre evanjelických veriacich, kostol v Čabradskom Vrbovku a farnosť v Krupine.

Graf 7 Prehľad obyvateľstva obce podľa náboženského vyznania v roku 2011

2.2.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj obce

Na území Čabradského Vrbovku sa angažujú viaceré podnikateľské subjekty a tým sa podieľajú na jeho ekonomickom rozvoji. Majú účasť na vytváraní hrubého domáceho produktu, tvoria v regióne určitú úroveň zamestnanosti a taktiež prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom daňových platieb do obecnej pokladnice.

Obecná samospráva sa zúčastňuje na ekonomickom rozvoji tvorbou podmienok pre podnikanie, najmä prostredníctvom prenájmu obecného majetku, poskytovania pozemkov a pod. Obyvatelia obce, ktorí sa združujú v spoločenských a záujmových organizáciách, v kultúre či športe sa takisto podieľajú nepriamo na rozmachu obce v ekonomickej oblasti.

Podnikateľská aktivita v obci

Významnými činiteľmi pre rozvoj ekonomiky v obci sú tiež podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít či podnikania súkromného sektoru. Súkromné podnikanie sa koncentruje najmä do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie v odvetví obchodu a opravy motorových vozidiel. Od roku 2011 mal počet registrovaných živnostníkov prevažne stagnujúci trend, keď sa ich počet pohyboval v rozmedzí 11 až 13. (r.2010 – 12 FO, r.2011 – 11 FO, r.2012 – 13 FO, r.2013 – 13 FO, r.2014 – 12 FO). V obci je momentálne registrovaných 11 právnických subjektov. Najvýznamnejším právnickým subjektom a súčasne

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

zamestnávateľom v danom regióne je Agrodružstvo ČABRAD. V obci je momentálne zaregistrovaný len 1 samostatne hospodáriaci roľník.

Súhrnná podnikateľská aktivita v obci je porovnateľne slabšia oproti priemerným ukazovateľom rozvoja podnikania v SR. Väčšina obyvateľov obzvlášť trvale bývajúcich v obci, sa rozhoduje podnikat' ako fyzické osoby na základe živnostenského povolenia, a to predovšetkým z dôvodu straty zamestnania, využitia vzdelania, zručnosti v danom odbore a zamestnania rodinných príslušníkov či blízkych.

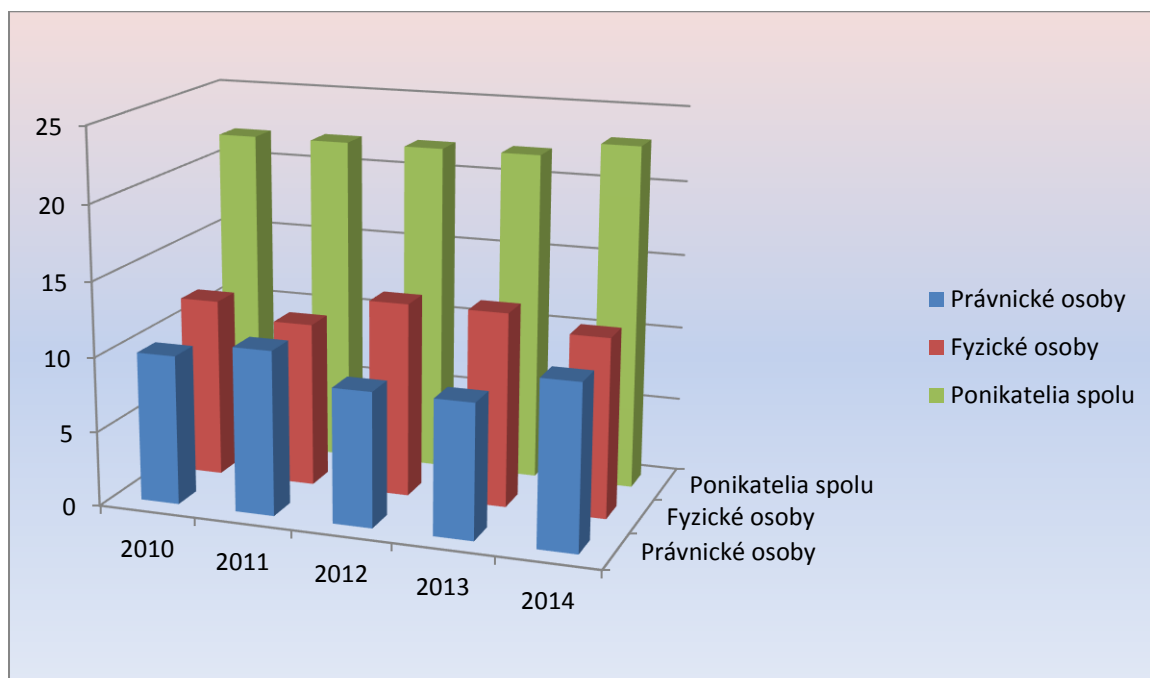
Tabuľka 5 Organizačná štruktúra hospodárstva v obci Čabradský Vrbovok v r.2010-2014

Názov ukazovateľa	2010	2011	2012	2013	2014
Subjekty vedené v Registri organizácií	10	11	9	9	11
Právnické subjekty spolu	10	11	9	9	11
Podniky, z toho:					
Obchodné spoločnosti					
Akciové spoločnosti					
Spol. s r.o.	4	5	3	4	4
Družstvá	1	1	1	1	1
Štátne podniky					
Obecné podniky					
Organizačné zložky zahraničných osôb					
Ostatné ziskovo orient. jednotky	5	5	5	4	6
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri - spolu	12	11	13	13	12
FO nezapísané v obchodnom registri - živnostníci	10	8	10	10	9
FO nezapísané v obchodnom registri - slobodné povolania					
FO nezapísané v obchodnom registri - SHR	2	3	3	3	3

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 8 Štruktúra podnikateľských subjektov obce v r. 2010 - 2014

Ekonomická aktivita obyvateľstva a nezamestnanosť

K 31.12 2011 žilo v obci Čabradský Vrbovok 271 občanov, z ktorých bolo 132 ekonomicky aktívnych (48,70%). Medzi ekonomicky aktívne osoby patria osoby vo veku od 15 rokov, ktoré patria medzi pracujúcich v civilnom sektore, nezamestnaných alebo príslušníkov civilnej obrany.

Priemerný ukazovateľ podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci na celkovom počte obyvateľov sa za posledné roky pohybuje v intervale 40-50%. Z ekonomického hľadiska má pre ďalší rozvoj obce najväčší význam práve ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva.

Celkovú situáciu v ekonomickej aktivite obyvateľstva obce dokresľuje i stav nezamestnanosti. Počet nezamestnaných v obci má od roku 2011 klesajúcu tendenciu, o čom svedčia údaje za sledované obdobie, kedy bolo evidovaných 44 občanov obce, pričom v roku 2014 už len 38. Miera nezamestnanosti dosahuje ku koncu roku r.2014 hodnotu 14,96% a vyjadruje podiel počtu uchádzačov o zamestnanie k počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov vyjadrený v percentách.

Mužská zložka populácie tvorí väčšinovú skupinu nezamestnaných. Medzi dlhodobo nezamestnaných patria predovšetkým obyvatelia s ukončeným základným vzdelaním

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

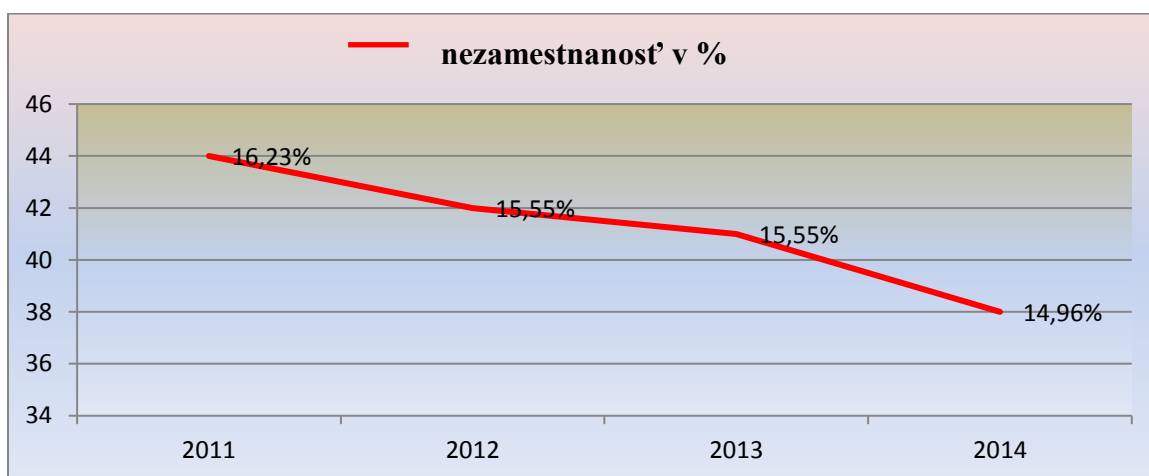
a vyučením v odbore, ktorí hľadajú najťažšie umiestnenie na trhu práce, predovšetkým v skupine mužov.

Tabuľka 6 Vývoj nezamestnanosti v obci Čabradský Vrbovok v r. 2011-2014

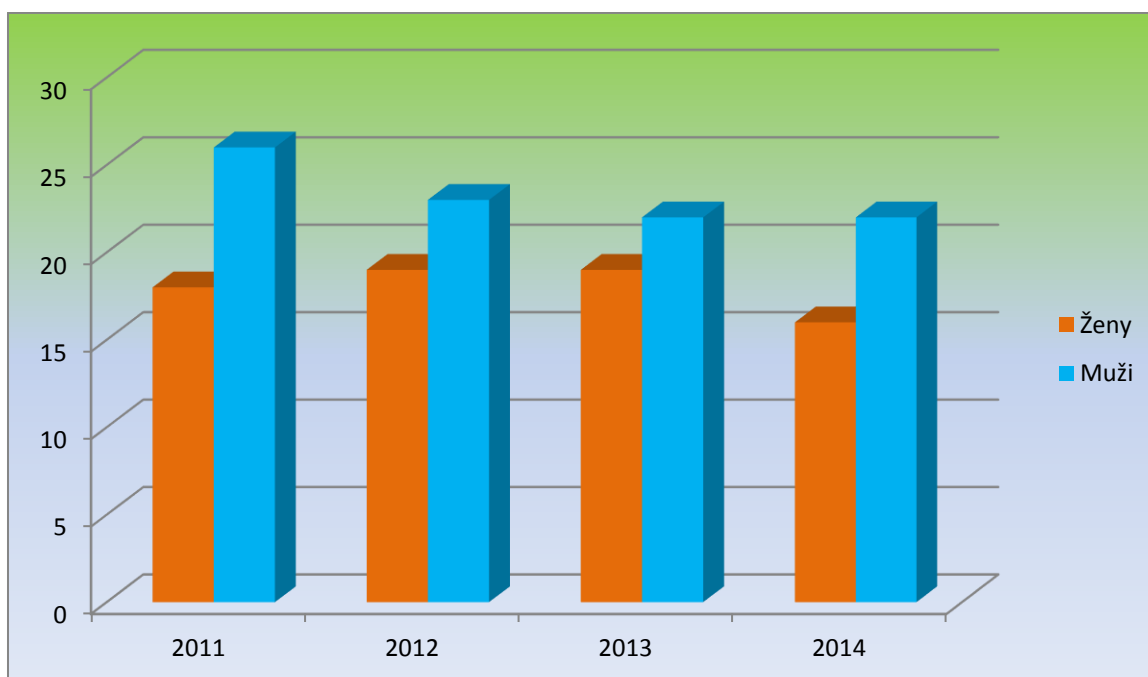
Roky	2011	2012	2013	2014
Ženy	18	19	19	16
Muži	26	23	22	22
Spolu	44	42	41	38

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 9 Vývoj nezamestnanosti v obci Čabradský Vrbovok v r. 2011 - 2014

Graf 10 Vývoj a štruktúra nezamestnanosti podľa pohlavia v r.2011 - 2014

Rozpočet obce, štruktúra majetku a cudzích zdrojov

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj v obci viacerými spôsobmi:

- finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu, v mimorozpočtových fondoch a ich racionálnym využívaním,
- majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy,
- vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci pre podnikateľské subjekty budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných ekonomických a iných nástrojov,
- koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity a aj ostatných podnikateľských subjektov v obci a v jej okolí.

Priamo môže obec ovplyvňovať ekonomický rozvoj v obci prostredníctvom rozpočtu a využitia obecného majetku. Fiškálna decentralizácia prebiehajúca v ostatnom období spolu s postupným prenesením kompetencií na vyššie územné celky a obecné samosprávy výrazne zvyšujú zodpovednosť obecnej samosprávy a rozširujú oblasti, v ktorých môže obec plniť svoje úlohy.

Ročný rozpočet obce je základným finančným plánom, ktorý obec každoročne vypracováva a schvaľuje. V ročnom rozpočte vystupujú dve základné zložky a to ročné rozpočtové príjmy a ročné rozpočtové výdaje.

Príjmy rozpočtu obce sú rozdelené do viacerých položiek:

- ❖ podielové dane – tvoria rozhodujúcu zložku príjmov obce, určujú podiel obce na daniach štátneho rozpočtu,
- ❖ miestne dane a poplatky,
- ❖ príjmy z využívania obecného majetku.

Výdaje rozpočtu obce sa delia do položiek:

- ❖ mzdy, odvody, dohody,
- ❖ energie, vodné, stočné,
- ❖ opravy a údržby,
- ❖ telefón, poštovné, kancelárske a ostatné výdavky.

Rozpočet obce Čabradský Vrbovok sa výrazne nemenil v rokoch 2010 a 2011. Zreteľná zmena nastala až v roku 2012, keď príjmy rozpočtu klesli takmer na polovicu. Napriek tomu obec pri svojom hospodárení za posledných 5 rokov nevytvárala obecný dlh a nezaťažila sa

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

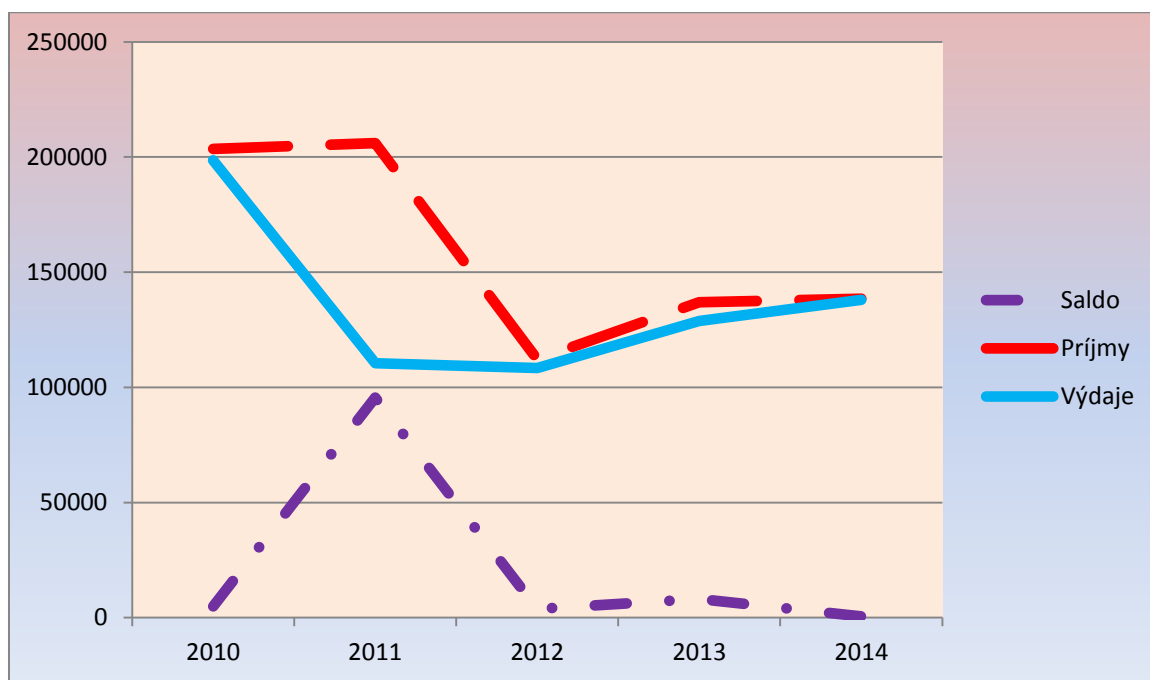
žiadnym úverom, ktorý by zhoršoval jej finančnú situáciu. Výhodou rozpočtu obce je jeho dlhodobá vyrovnanosť.

Tabuľka 7 Obecný rozpočet v r. 2010 až 2014

Rozpočet obce	2010	2011	2012	2013	2014
Príjmy (€)	203 531	206 042	112 181,30	136 952,03	138 526,99
Výdaje (€)	198 652,17	110 491	108 410,47	128 810,63	137 968,70
Saldo (€)	4878,83	95551	3770,83	8141,4	558,29

Zdroj: OÚ Čabradský Vrbovok

Graf 11 Vývoj obecného rozpočtu 2010 - 2014

2.2.4 Sociálna infraštruktúra obce

Sociálna infraštruktúra resp. občianska vybavenosť, tvorí v obci podmienky pre kvalitu života obyvateľstva. Preto sa upriamujú zámery a snaha obce Čabradský Vrbovok predovšetkým k rozvoju sociálnej infraštruktúry, aby mohla nadobudnúť schopnosť vytvárať kvalitnú spoločenskú, kultúrnu i obytnú funkciu.

Domový a bytový fond

Domový a bytový fond obce Čabradský Vrbovok priamo ovplyvňuje demografický vývoj obce. Kvalita bývania ako základný faktor má výrazný vplyv aj pre rozvoj obce a spolu s infraštruktúrou naplňa jej obytnú funkciu. Keďže počet obyvateľov klesá a jedným z dôvodov je aj nedostatok možností bývania, je v záujme obce udržať v nej mladé rodiny.

V obci v roku 2011 bol podľa výsledkov sčítania nasledovný stav bytového fondu - 84 rodinných domov a bytových jednotiek, z toho 58 trvale obývaných. Z ostatných, t.j. z 26 neobývaných bytových jednotiek je až 10 určených na rekreáciu. Väčšina budov je v súkromnom vlastníctve. Priemerný vek jednotiek bývania je 38 rokov, čo je v porovnaní s ukazovateľmi SR veľmi priaznivé.

Tabuľka 10 Domy, byty a ukazovatele bývania v obci Čabradský Vrbovok v roku 2011

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	84	4	0	88
Trvale obývaných domov	58	4	0	62
v %	93,54	6,46	0	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	-	-	-	-
bytového družstva	-	-	-	-
obce	0	0	0	0
fyzickej osoby	54	0	0	54
právnickej osoby	0	0	0	0
ostatných	4	0	0	4
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	58	0	0	58
s 3-4 nadzemnými podlažiami	0	4	0	4
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	26	0	0	26
z toho: určených na rekreáciu	10	0	0	10
Priemerný vek domu	39	20	-	38
Bytov spolu	87	23	0	110
v tom: trvale obývané	58	19	0	77
v %	75,32	24,68	0	100
z toho družstevné	-	-	-	-
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	-	-	-	-
neobývané	26	2	0	28
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	0	2	0	2
neobývané, určené na rekreáciu	10	0	0	10
neobývané, uvoľnené na prestavbu	7	0	0	7

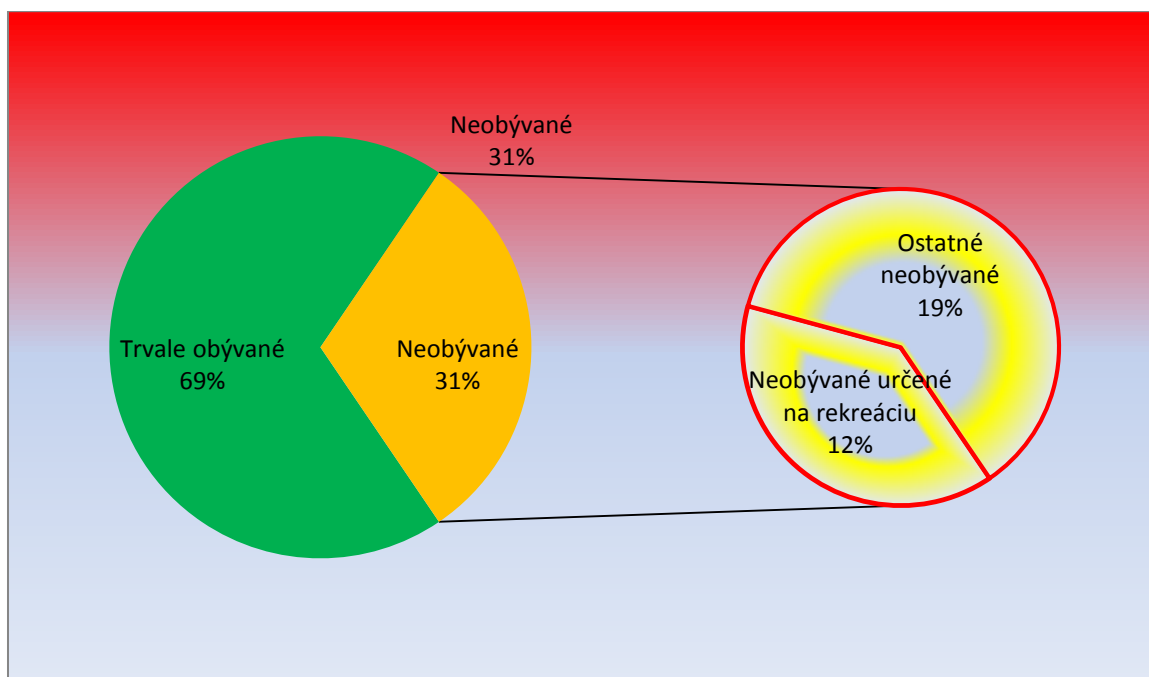

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

neobývané, nespôsobilé na bývanie	3	0	0	3
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	0	0	1
neobývané z iných dôvodov	5	0	0	5
nezistené	-	-	-	-
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	58	19	0	77
drevo	1	0	0	1
nepálené tehly	-	-	-	-
ostatné a nezistené	2	0	0	2
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	0	0	0	0
2 izby	7	2	0	9
3 izby	20	19	0	39
4 izby	18	0	0	18
5+ izieb	11	0	0	11
Bývajúcich osôb	201	68	0	269
Počet CD	75	21	0	96
Počet HD	73	20	0	93
Obytné miestnosti	201	57	0	258
Počet osôb na 1: byt	3,3	3,76	-	3,41
obytné miestnosti	1,33	1,19	-	1,04
CD	2,68	3,23	-	2,8
HD	2,75	3,4	-	2,89
Obytná plocha bytu v m ²	3 804	852	0	4 656
Celková plocha bytu v m ²	6 163	1 275	0	7 438
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	62,4	40,6	-	56,8
- m ² celkovej plochy na 1 byt	101	60,7	-	90,7
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	18,9	10,8	-	16,6
- obytných miestností na 1 byt	3,36	2,9	-	3,24

Zdroj: ŠU-SR

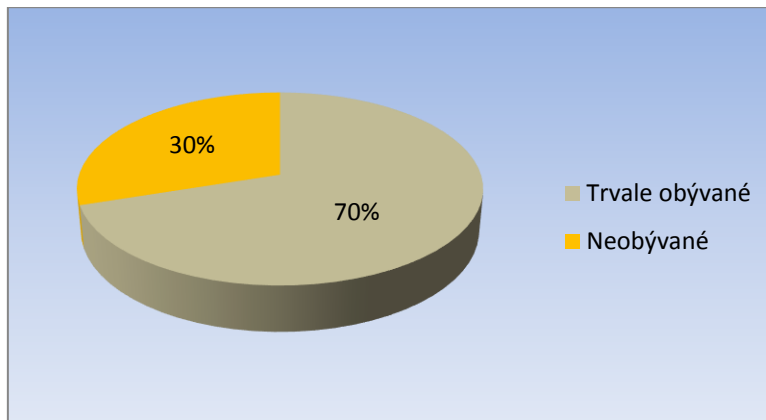
Graf 12 Štruktúra domov v obci (členenie podľa obývané, neobývané, určené na rekreáciu)

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Graf 13 Štruktúra bytových jednotiek v obci (členenie podľa obývané, neobývané)

Tabuľka 11 Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby a podľa kategórie bytu

Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
I. Kategória				
1899 a nezistené	-	-	-	-
1900 - 1919	-	-	-	-
1920 - 1945	-	-	-	-
1946 - 1970	7	0	0	7
1971 - 1980	6	8	0	14
1981 - 1990	7	13	0	20
1991 - 2001	4	0	0	4
2001 +	1	0	0	1
spolu	25	21	0	46
%	54,34	45,66	0	100
% danej kategórie z celku	40,32	100	-	53,27
II. Kategória				
1899 a nezistené	-	-	-	-
1900 - 1919	-	-	-	-
1920 - 1945	1	0	0	1
1946 - 1970	8	0	0	8
1971 - 1980	2	0	0	2
1981 - 1990	1	0	0	1
1991 - 2001	1	0	0	1
2001+	-	-	-	-
spolu	13	0	0	13
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	21,0	0	-	16,73
III. Kategória				
1899 a nezistené	-	-	-	-
1900 - 1919	-	-	-	-
1920 - 1945	-	-	-	-
1946 - 1970	7	0	0	7
1971 - 1980	-	-	-	-
1981 - 1990	-	-	-	-
1991 - 2001	-	-	-	-
2001+	-	-	-	-
spolu	7	0	0	7
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	11,6	0	-	9,2
IV. Kategória				
1899 a nezistené	3	0	0	3

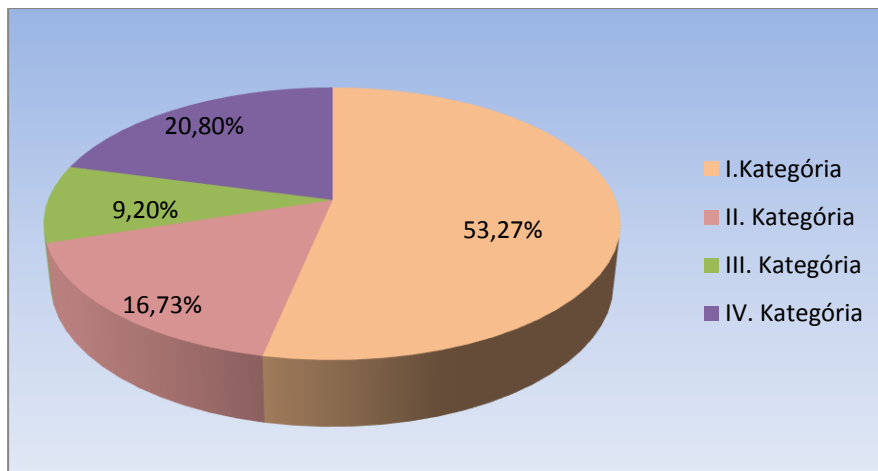

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

1900 - 1919	3	0	0	3
1920 - 1945	5	0	0	5
1946 - 1970	5	0	0	5
1971 - 1980	-	-	-	-
1981 - 1990	-	-	-	-
1991 - 2001	1	0	0	1
2001+	-	-	-	-
spolu	17	0	0	17
%	100	0	0	100
% danej kategórie z celku	27,8	0	-	20,8
Úhrn				
1899 a nezistené	3	0	0	3
1900 - 1919	3	0	0	3
1920 - 1945	6	0	0	6
1946 - 1970	27	0	0	27
1971 - 1980	8	8	0	16
1981 - 1990	8	13	0	21
1991 - 2001	6	0	0	6
2001+	-	-	-	-
spolu	58	19	0	77
%	76,13	23,87	0	100
Úhrn - z toho 1996 – 2001+	3	2	0	5

Zdroj: ŠU-SR

Graf 14 Členenie trvale obývaných bytov podľa kategórií v % - rok 2011

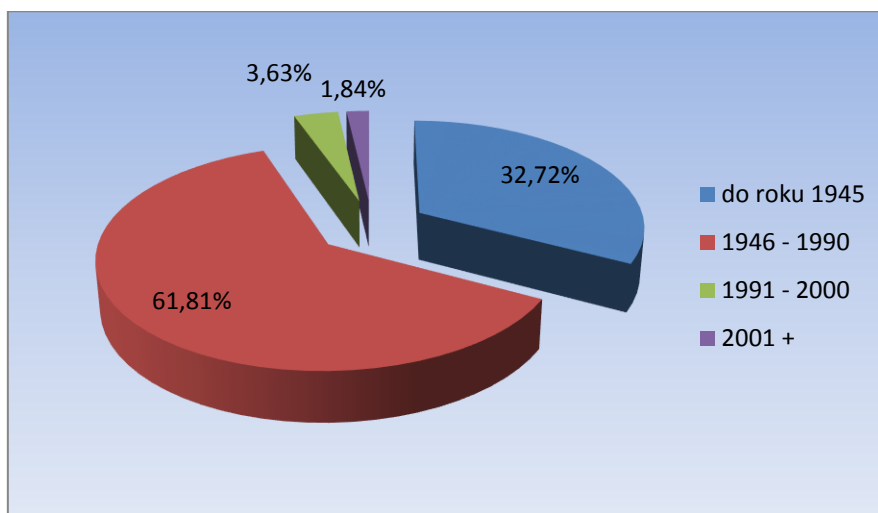

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Graf 15 Veková štruktúra rodinných domov v roku 2011

V obci majú najväčšie zastúpenie rodinné a bytové domy zaradené do I. kategórie (53,27 %). Väčšina bytových jednotiek bolo vybudovaných do r.1991. Po tomto období nastalo výrazné spomalenie bytovej výstavby, keďže bolo vybudovaných len nízky počet rodinných domov. Tento negatívny trend pretrváva aj v súčasnosti.

Tabuľka 12 Vybavenie trvale obývaných bytov v obci - rok 2011

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	77	269
z toho:		
s plynom zo siete	-	-
s vodovodom		
v byte	73	260
mimo bytu	1	3
bez vodovodu	1	3
nezistené	2	3
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	1	6
septik (žumpa)	54	212
so splachovacím záchodom	53	213
s kúpeľňou alebo sprchovým kútom	66	243

Zdroj: ŠU-SR

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Tabuľka 13 Spôsob vykurovania trvale obývaných budov – rok 2011

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	1	5
Ústredné kúrenie lokálne	43	169
na pevné palivo	42	166
na plyn	-	-
elektrické	1	3
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	5	23
na plyn	-	-
ostatné	1	3
Kachle		
na pevné palivo	22	54
elektrické	-	-
plynové	-	-
ostatné	-	-
Iné	6	15
Spolu	77	269

Zdroj: ŠU-SR

Tabuľka 14 Vybavenie a rekreačné možnosti domácností – rok 2011

Vybavenie domácnosti	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Samostatná chladnička	49	159
Chladnička s mrazničkou	35	132
Samostatná mraznička	37	143
Automatická práčka	59	234
Farebný televízor	59	229
Telefón v byte	30	133
Mobilný telefón	30	88
Rekreačná chata, domček, chalupa	1	5
Osobný automobil	42	150
Osobný počítač	6	42
Osobný počítač s internetom	5	14

Zdroj: ŠU-SR

Podstatná časť trvale obývaných domov má 1-2 nadzemných podlaží, okrem 4 bytových domov. Domový fond má 201 obytných miestností, pričom na jednu osobu pripadá 1,33 obytnej miestnosti. V roku 2011 bolo evidovaných 269 bývajúcich osôb, z čoho vychádza, že

počet osôb na jeden byt je 3,3. Z uvedených štatistík z roku 2011 rezultujú nasledujúce údaje o vybavenosti bytov:

- 73 obývaných domov je zásobovaných vodou z vodovodu nachádzajúceho sa priamo v byte,
- 66 domácností má kúpeľňu alebo sprchovací kút,
- 54 domácností má vybudovaný septik,
- 42 domácností má lokálne ústredné kúrenie na pevné palivo.

Napriek faktom, že Čabradský Vrbovok patrí medzi malé obce, v ktorých mnohokrát býva nedostatočná vybavenosť bytov, obec sa vyznačuje dostatočne vyhovujúcou úrovňou vybavenosti domácností.

Školstvo

V obci Čabradský Vrbovok je možné zapísať deti len do predškolského zariadenia. Školopovinní žiaci dochádzajú do príslušných obcí. Navštevujú školské zariadenie I. stupňa v Dolnom Badíne a II. stupňa v obci Bzovík.

Zdravotná a sociálna starostlivosť

Základná zdravotná starostlivosť pre občanov je poskytovaná zdravotníckym zariadením v obci Bzovík, ktorý je vzdialený 6 km. Nachádza sa tam obvodný lekár a zubná ambulancia. Inú zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje Nemocnica s poliklinikou v Krupine.

V obci nie je prítomné žiadne sociálne zariadenie – domov dôchodcov alebo dom sociálnej starostlivosti. V prípade vyjadrenia požiadavky občanov o potrebu opatrovateľskej služby, ju zabezpečujeme prostredníctvom Spoločnej obecnej úradovne v Krupine.

2.2.5 Technická infraštruktúra obce

Technická infraštruktúra evokuje značne dôležitý subjekt pôsobiaci na ekonomický rozvoj obce. Tvorí podmienky pre kvalitné bývanie obyvateľstva, zabezpečuje dôležité služby pre rozvoj podnikateľských aktivít obyvateľov v obci aj jej blízkom okolí.

Energetické siete

Elektrická energia

Elektrické siete obce sú vybudované najmä pozdĺž miestnych komunikácií na celom území katastra obce. Sú umiestnené vzdušným vedením na betónových stĺpoch. Súčasný stav elektrického vedenia je vyhovujúci. Prevádzkovateľom elektrickej siete v obci je Stredoslovenská energetika, a.s..

Plynofikácia

Obec Čabradský Vrbovok nie je plynofikovaná, a ani neuvažujeme v blízkej budúcnosti so zavedením plynofikačnej siete.

Inžinierske siete

Základnou podmienkou pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci sú inžinierske siete. Hovorí sa o finančne náročných investíciách, pre ktoré obec nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami. V obci nie sú inžinierke siete vybudované celkovo a v budúcnosti sa plánuje s ich dobudovaním.

Vodovod a kanalizácia

Pitná voda pre obyvateľov obce a lazu je zabezpečovaná z vlastných studní. Vodovodná sieť je vybudovaná v dĺžke zhruba 2km. Zdroj vody a vodojem o objeme 250m³ sú v správe obce Čabradský Vrbovok.

V súčasnosti nie je v obci vybudovaná kanalizácia a preto sa plánuje v spolupráci s okolitými obcami vypracovanie projektovej dokumentácie, súvisiacej s výstavbou kanalizačnej siete v regióne Krupinská planina. V terajšom období je situácia riešená budovaním septikov, ktoré však pre budúci vývoj obce nebudú postačujúce.

Dopravné siete a dopravné systémy

Verejná dopravná sieť v obci je zabezpečovaná autobusovou a cestnou dopravou. K presunu do okresného mesta Krupina slúži autobusová doprava. Jej intenzita je na oba smery počas pracovných dní a víkendu nepostačujúca. Časové odstupy v dopravnom poriadku obyvatelia riešia cestnou dopravou na vlastné náklady.

Územím obce prechádza cesta III. triedy. Údržbu miestnych komunikácií zabezpečuje miestny poľnohospodársky podnik. Stav miestnych komunikácií aj napriek snahe obecného zastupiteľstva je podpriemernom stave, preto sa predpokladá že v budúcnosti bude nutnosť investície do opráv komunikácií, zimnej údržby a dobudovania chodníkov.

Odpadové hospodárstvo

Hlavným odberateľom zmesového komunálneho a vyseparovaného odpadu je spoločnosť ENZO – VERONIKA – VES a.s. Dežerice. Obec Čabradský Vrbovok dlhodobo realizuje separovaný zber odpadu v týchto kategóriách: plasty, papier, textil a nebezpečný odpad.

2.2.6 Spoločenské a kultúrne aktivity v obci

Spoločenský a kultúrny život v obci

V obci sa spoločenské podujatia uskutočňujú v spoločenskej sále obecného domu, napr. ľudové zábavy, diskotéky, divadelné predstavenia, výročné oslavy obce a pre potreby obyvateľov svadby a kary.

Na organizácii spoločenského života sa priamo podieľa aj obecná samospráva, a to nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, ale taktiež spolupodieľaním na organizovaní kultúrnych podujatí. Obecný úrad organizuje športové podujatia miestneho charakteru, či už športové popoludnie ku dňu detí či futbalový turnaj. Kultúrny program je organizovaný ku dňu matiek, ku dňu úcty k starším, a tiež k sviatku Mikuláša. Kultúrne a športové podujatia sú financované z rozpočtu obce a súkromnými sponzormi.

Na spoločenskom dianí obce sa bezprostredne podieľajú aj miestne verejnoprospešné inštitúcie a záujmové združenia:

- ❖ MO Matice Slovenskej,
- ❖ Poľovnícke združenie Breziny,
- ❖ TJ Čabrad – Dolný Badín.

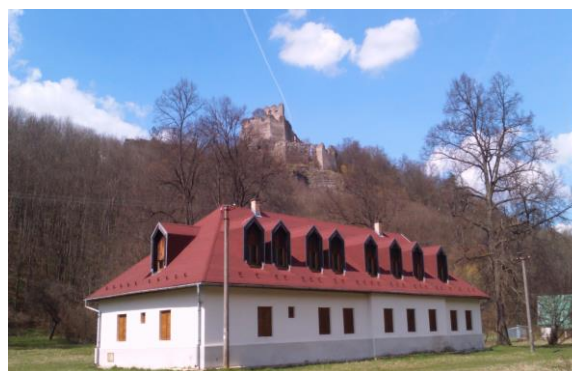
Vzhľadom na rozlohu a počet obyvateľov obce je počet organizovaných kultúrnych a športových podujatí dostatočný. Pre ďalšie kultúrne vyžitie občanov využívajú podujatia v príľahlých obciach, prípadne v okresnom meste.

2.2.7 Cestovný ruch

Cestovný ruch je významným a nepopierateľným aspektom ekonomického rozvoja príslušného regiónu, pretože vytvára pracovné príležitosti pre skupiny obyvateľov, zvyšuje príjmy, stimuluje kapitálové investície, vytvára príležitosti pre rozvoj malých a veľkých podnikov.

Vzhľadom k zjednodušeniu aktivít regiónu v oblasti cestovného ruchu boli založené inštitúcie cestovného ruchu Krupinskej planiny, ktoré zastupuje Hontianske združenie turizmu so sídlom v Krupine a Mikroregión Krupinská planina. Obe inštitúcie boli založené s cieľom koordinácie aktivít cestovného ruchu za účelom rozvoja cestovného ruchu v regióne. Majú však aj viacero odlišných znakov, medzi ktoré patrí najmä územná pôsobnosť a partneri, ktorí sa na fungovaní združení podieľajú. Hontianske združenie turizmu (vznik 1999) združuje občianske združenia, fyzické a právnické osoby na celom území regiónu Hont a medzi jeho hlavné úlohy patrí vytvoriť partnerstvo medzi všetkými podnikateľmi zainteresovanými na rozvoji cestovného ruchu v regióne. Na druhej strane, Mikroregión Krupinská planina vznikol ako partnerstvo miestnej samosprávy, občianskych združení a fyzických osôb. Jeho územná pôsobnosť je menšia, zastrešuje 15 sídiel mikroregiónu, ktorého súčasťou je aj naša obec Čabradský Vrbovok. Základnou úlohou združenia je vytvárať podmienky na všestranný rozvoj územia v súlade so špecifickými podmienkami ochrany prírody v mikroregióne a cieľavedomý a koordinovaný postup pri tvorbe koncepcie rozvoja mikroregiónu.

Prírodné danosti tohto regiónu - krásna príroda, kultúrne a historické pamiatky - predurčujú túto oblasť k rozvoju cestovného ruchu. Z prírodovedeckého hľadiska je nutné

spomenúť prírodnú rezerváciu Čabrad, ktorá je navyše navrhovaným územím európskeho významu Rieka Litava. Pre toto územie je charakteristický výskyt vzácnych rastlinných a živočíšnych biotopov európskeho významu.

Z historického hľadiska je táto lokalita známa zrúcaninou hradu Čabrad. Zrúcanina hradu sa nachádza v lesnatom teréne 4 km na JV od obce na hradnom vrchu, ktorý sa dvíha nad meandrom riečky Litava. Hrad, známy aj pod menom Litava, vznikol v 13. storočí a doložený je v roku 1276. Mal chrániť cesty k stredoslovenským banským mestám. V 13. a 14. storočí patril Huntovcom a panstvu Čabrad. V 15. storočí bol kráľovský, a jadro hradu tvorila opevnená veža, do nádvorja pristavali neskôr palác a kaplnku. V 15. storočí ho obsadili Jiskrove vojská, ktoré tu zostali dlhší čas. V neskoršej gotike bol dobre opevnený, mal 4 bašty. Tomáš Bakócz dal hrad po roku 1513 prestavať, po jeho smrti však spustol natoľko, že v roku 1584 bolo navrhnuté jeho zbúranie. Hrozba tureckého nebezpečenstva si však vynútila jeho znovuvýstavbu, rozšírenie a vybudovanie nového mohutného opevnenia. Tieto práce viedol pravdepodobne známy taliansky fortifikačný staviteľ Giulio Ferrari. Vďaka týmto úpravám Turci hrad nikdy nedobyli. V 16. storočí ho vlastnili Pálffyovci, v 17. storočí Koháryovci. Neskôr, v 17. a 18. storočí sa ho zmocnili vojská stavovských povstalcov. V 18. storočí stratil svoj význam, Koháryovci sa presťahovali do pohodlnejšieho novopostaveného kaštieľa v Antole a dali hrad v roku 1812 podpáliť. Súčasťou hradu je aj sýpka, dostavaná do areálu hradu v 19. storočí. Na posledných kresbách z 19. storočia ju vidno ešte ako funkčnú budovu, dnes už je tak ako hrad v ruinách.

Vzhľadom k rôznorodosti územia sa zriadenie obce bude snažiť v spolupráci s Mikroregiónom Krupinská planina vytvoriť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v Čabradskom Vrbovku a okolí a umožníme podnikateľským subjektom pôsobiacim v oblasti cestovného ruchu realizovať svoju činnosť v danej lokalite. Dôsledkom našich aktivít bude zvýšenie ekonomického rozvoja obce, ktorý patrí medzi strategické ciele obecnej samosprávy.

3. Swot analýza obce Čabradský Vrbovok

Swot analýza obce Čabradský Vrbovok bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- ☞ z analýzy doterajšieho vývoja,
- ☞ súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- ☞ súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- ☞ jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- ☞ jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

- ☞ poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- ☞ rozvojové zábery obce,
- ☞ strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

POLOHA OBCE A VÄZBA NA VONKAJŠIE OKOLIE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - výhodná poloha obce vzhľadom na blízkosť k jednému z hlavných uzlov regiónu – k mestu Krupina, - priaznivé podmienky obce pre rozvoj sociálnej, spoločenskej a kultúrnej funkcie, - priaznivé podmienky obce pre rozvoj obytnej funkcie.	<ul style="list-style-type: none"> - neusporiadaná urbanistická štruktúra obce, - nejasné vlastnícke pomery u niektorých pozemkov v katastrálnom území obce, - nevysporiadanosť pozemkov pod miestnymi komunikáciami, - katastrálne územie obce má horský charakter.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využitie katastrálneho územia obce pre výstavbu bytovú, občiansku, spoločenskú i podnikateľskú, - možnosť kooperácie riešenia otázok a problémov regionálneho charakteru s okolitými obcami, - možnosť využitia prírodného a vidieckeho prostredia na agroturistické aktivity a vidiecky cestovný ruch.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok vlastných i verejných finančných zdrojov na financovanie projektov v rámci dopravnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti.

ENVIRONMENTÁLNE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE OBCE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>blízkosť prírodných prvkov a horského prostredia,</i> - <i>dostatok priestorov pre budovanie zón rekreácie a oddychu,</i> - <i>dostatok pitnej a úžitkovej vody.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>všeobecný nezáujem obyvateľstva na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin,</i> - <i>existencia zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vodných zdrojov,</i> - <i>všeobecne nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ochrany a udržateľnosti ŽP,</i> - <i>nevyužitie výhodného prostredia, najmä v okolí obce pre budovanie zón rekreácie a oddychu.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>využitie prírodného potenciálu na vytváranie a zveľaďovanie existujúcich rekreačných zón,</i> - <i>dohoda, partnerstvo obce s ohrozovateľmi životného prostredia,</i> - <i>rozšírenie separovaného zberu odpadov a ich zhodnocovania, likvidácia divokých skládok,</i> - <i>zvýšiť vedomie obyvateľstva vo sfére ŽP.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>ohrozovanie obce prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia vplyvom budovania technickej infraštruktúry,</i> - <i>ohrozovanie čistoty spodných vôd žumpami pri rodinných domoch,</i> - <i>vytváranie divokých skládok odpadu.</i>

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - vybavenosť zásobovania celej obce pitnou vodou z vlastných zdrojov pitnej vody (studní), - vykonaná rekonštrukcia pôvodnej vodovodnej siete v roku 1997, - dostatok priestorov pre budovanie bytovej a technickej infraštruktúry.	<ul style="list-style-type: none"> - zlý stav miestnych komunikácií, narušený povrch komunikácií v obci, - neustála potreba investícií na údržbu a modernizáciu zariadení technickej infraštruktúry, - rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov v obci, - výmena verejného osvetlenia v obci, - rekonštrukcia miestneho rozhlasu – ústredne, - nevybudovaná kanalizácia v obci, - zastaralosť obecných budov, - nedostatočná obchodná sieť (predaj a rozmanitosť tovaru).
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie kanalizácie v obci vzájomnou spoluprácou s obcami Krupinskej planiny, - vybudovanie čističky odpadových vôd (ČOV), - rekonštrukcia miestnych komunikácií, úpravy obecných verejných priestranstiev, - získanie finančných prostriedkov na výmenu verejného osvetlenia a rekonštrukciu miestneho rozhlasu, - rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia obecných budov.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok vlastných zdrojov na financovanie našich zámerov, - nepripravenosť projektov na získanie finančných zdrojov z fondov EÚ a SR, - narušovanie urbanistickej štruktúry a vzhľadu obce starými, najmä hospodárskymi budovami.

SOCIÁLNA (OBČIANSKA) INFRAŠTRUKTÚRA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá úroveň bytovej vybavenosti obce, - rozhodujúci podiel rodinných domov v bytovom fonde obce, - existujúce predškolské zariadenie, - zabezpečenie plnenia úloh v oblasti sociálnej starostlivosti cez Spoločnú obecnú úradovňu v Krupine.	<ul style="list-style-type: none"> - malý záujem občanov o prestavbu, nadstavbu, rekonštrukcie rodinných domov, - neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb v obci, - nevybudované zdravotnícke zariadenia, - neexistujúce školské zariadenia pre školopovinné deti.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - príprava projektov, vybudovanie, prípadne rekonštrukcia komunitných centier obce – napr. kultúrny dom, dom smútku a pod., - pripravenosť pozemkov pre výstavbu bytovú, podnikateľskú i občiansku, - rozšírenie ponuky tovarov a služieb, skvalitneniu sortimentu a ponuky.	<ul style="list-style-type: none"> - stav prípravy projektov pre jednotlivé zámery a nedostatok finančných zdrojov, - prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja občianskej infraštruktúry, - vysoký stupeň opotrebenia jednotlivých obecných objektov, potreba údržby, opráv, rekonštrukcií, ako aj zlepšenia vnútorného vybavenia, - potreba súhlasu vlastníkov starých, najmä hospodárskych budov s ich postupným odstraňovaním.

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A ĽUDSKÉ ZDROJE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - takmer jednotná národnostná štruktúra, - možnosť vzdelávania detí v obciach Dolný Badín a Bzovík, - možnosť využitia dopravného spojenia do zamestnania a škôl, - pomerne vysoká zamestnanosť v obci.	<ul style="list-style-type: none"> - zhoršovanie vekovej štruktúry obyvateľstva (rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles vo veku predproduktívnom), - nepriaznivá vzdelanostná štruktúra v obci (prevaha základného a učňovského vzdelania), - nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - podpora bytovej výstavby, rast bytového fondu obce, najmä pre mladé rodiny, - obnova prípadne vybudovanie nových zón oddychu - parkov.	<ul style="list-style-type: none"> - nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, ohrozené existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny, - nezamestnanosť, odchádzanie za prácou, - nepriaznivá veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva (rast indexu starnutia).

ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIA, KULTURNE A SPOLOČENSKÉ AKTIVITY	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - existencia kultúrneho objektu v obci, - tradícia v organizovaní športových podujatí, - spoluúčasť miestneho poľovníckeho združenia a TJ Čabrad – Dolný Badín na organizovaní kultúrneho diania v obci.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná zapojenosť podnikateľských subjektov na kultúrno-spoločenských akciách, - upadanie záujmu o tradičné obecné kultúrno – spoločenské podujatia.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zapojenie všetkých vekových zložiek obyvateľstva na záujmových aktivitách obce, - poskytovanie obecných priestorov pre stretávanie a organizovanie kultúrnych podujatí, - pokračovanie v tradíciách obce v organizovaní kultúrnych, spoločenských a športových podujatí.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných zdrojov na splnenie spoločenských, kultúrnych a športových zámerov, - stagnujúci, prípadne nepriaznivý demografický vývoj (veková štruktúra), - slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach v obci.

EKONOMICKÉ PODMIENKY A PODNIKATELSKÉ PROSTREIE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>predpoklady rozvoja podnikania a rozširovania obchodu a služieb pre občanov v obci,</i> - <i>dostatok pozemkov pre výstavbu objektov bytovej a občianskej vybavenosti obce,</i> - <i>priaznivý podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva,</i> - <i>obecný majetok, možnosti jeho efektívnejšieho využitia, vrátane podnikania s ním.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>potreba využitia verejných zdrojov a úverových prostriedkov (EÚ, SR),</i> - <i>nepripravené projektové dokumentácie k žiadostiam zo štrukturálnych fondov EÚ,</i> - <i>nízka finančná a daňová sila obce,</i> - <i>vysoký stupeň opotrebenia obecného majetku.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvýšenie finančnej a daňovej sily obce,</i> - <i>priaznivé predpoklady pre čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ,</i> - <i>racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov v samospráve a obecných budovách.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,</i> - <i>neúspešné projekty na čerpanie finančných prostriedkov z rozpočtu SR a EÚ,</i> - <i>nepriaznivé vplyvy technickej infraštruktúry na životné prostredie obce,</i> - <i>celkový rast nákladov na činnosť samosprávy, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce a pod..</i>

Swot analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

4. Rozvojová vízia obce

Vízia je rámcovou predstavou o tom, ako by mala obec v budúcnosti vyzerat', aké miesto chce Čabradský Vrbovok zaujať v rámci regiónu. Vízia má vyjadrovať nie len želanú, ale zároveň aj možnú predstavu o budúcnosti obce a jednotlivé ciele Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce majú smerovať k jej naplneniu.

Stratégia obce Čabradský Vrbovok obsahuje 5 špecifických cieľov, ktoré sú rozdelené na opatrenia a priority. Opatrenia popisujú stav, ktorý sa realizáciou Programu rozvoja obce má dosiahnuť. Aktivity definujú konkrétne oblasti rozvoja, na ktoré sa bude obec v budúcnosti zameriavať.

Rozvojová vízia obce predstavuje takmer zidealizované predstavy obyvateľov obce i manažmentu obecnej samosprávy o tom, ako by obec v dlhodobom horizonte mala vyzerat', ako by mali jej obyvatelia v nej žiť, ako by sa mali v obci cítiť, akú kvalitu života by im obec mala v budúcnosti ponúknuť. Je to vízia predovšetkým pre ekonomicky aktívnu a mladú generáciu obce, ale i vízia pre pokojný a zabezpečený život občanov v poproduktívnom veku.

Predstava alebo rozvojová vízia obce je prvým krokom pre stanovenie žiadaných rozvojových potrieb a vo vecnej rovine slúži na stanovenie dlhodobých i krátkodobých cieľov, priorít a opatrení, ktoré sa v dlhodobom programovom dokumente obce ďalej rozpracovávajú do konkrétnej vecnej podoby.

Vízia obce vychádza z predstáv obyvateľov vyslovených v ankete, na verejných zhromaždeniach občanov i pri iných príležitostiach a aj zo zámerov obecnej samosprávy a jej volených predstaviteľov.

Obec Čabradský Vrbovok má potenciálne predpoklady byť pre svojich občanov miestom pre pokojné bývanie, v zdravom a čistom prostredí. Vízia bude pokračovaním kresťanských a rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Cieľom je postupné využitie prírodného potenciálu obce so zabezpečením jej ekologickej stability, vybudovanie obce urbanisticky usporiadanej, zabezpečenej bytovou a občianskou vybavenosťou, s potrebnou technickou a sociálnou infraštruktúrou. Naplnenie cieľovej rozvojovej vízie by malo priniesť nové možnosti pre rozvoj podnikania, vznik pracovných príležitostí v obci a jej okolí, priaznivé podmienky pre materiálne zabezpečený a duchovne bohatý život. Obec by mala poskytovať svojim obyvateľom priaznivé podmienky pre záujmové, kultúrne, športové a iné

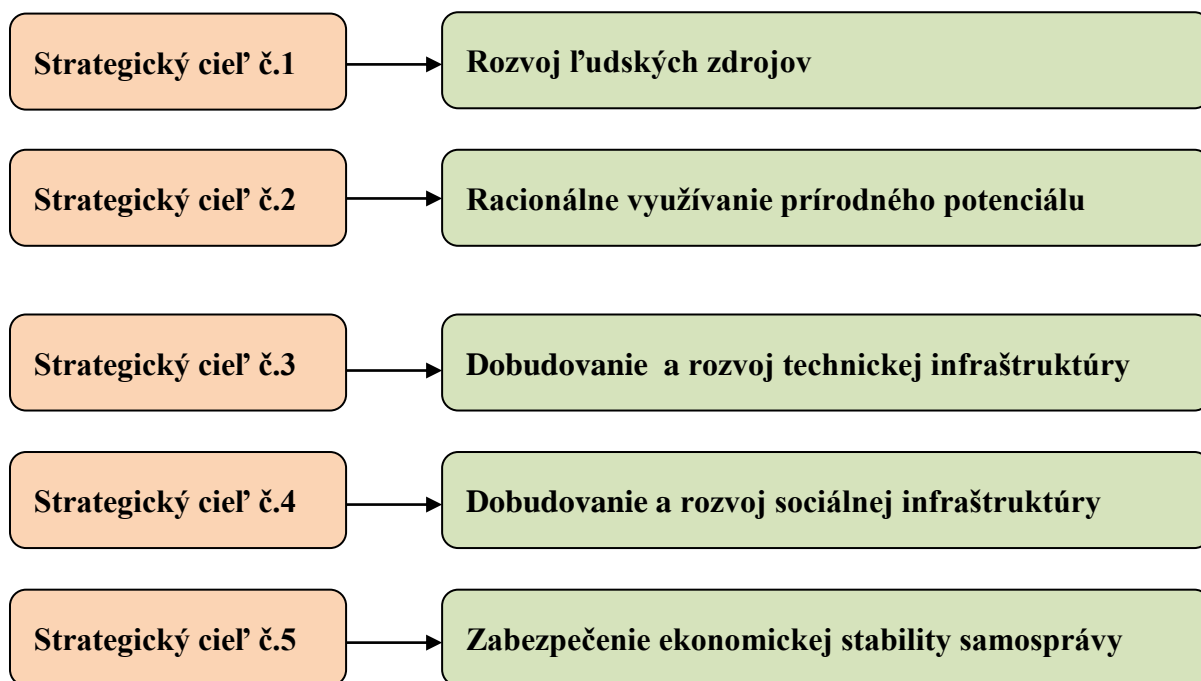
vyžitie, ako aj možnosti oddychu a rekreácie, pri primeranom zdravotnom a sociálnom zabezpečení. Neoddeliteľnou súčasťou rozvojovej vízie obce je i vybudovanie občianskej spoločnosti na princípoch spolužitia aktivity a solidarity, s dobrými medziľudskými vzťahmi.

4.1 Strategické ciele, priority a opatrenia

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce Čabradský Vrbovok vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja obce, ich priorít a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Pre naplnenie dlhodobej vízie boli v PRO obce Čabradský Vrbovok stanovené nasledovné strategické ciele:

Schéma strategických cieľov PRO obce Čabradský Vrbovok:

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie z verejných fondov, resp. z fondov Európskej únie. Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

Cieľ 1: Rozvoj ľudských zdrojov

Priorita 1: Podpora priaznivého demografického vývoja v obci

Opatrenie 1.1: Podpora všetkých foriem bytovej výstavby, pomoc pri stavebnom konaní, najmä mladým obyvateľom obce

Opatrenie 1.2: Zvyšovanie úrovne občianskej vybavenosti obce v oblasti obchodu, služieb, kultúrneho a športového vyžitia obyvateľov

Opatrenie 1.3: Vytváranie podmienok a príťažlivosti prostredia obce pre záujemcov o prisťahovanie do obce a trvalý pobyt v nej

Priorita 2: Zlepšovanie podmienok pre ekonomickú aktivitu obyvateľov, rozvoj podnikania

Opatrenie 2.1: Rozšírenie trhu práce spoluprácou s investormi v okolí obce a okresného mesta

Opatrenia 2.2: Podpora podnikania v obci a v blízkom okolí (poskytovaním obecných priestorov do prenájmu, predajom obecných pozemkov a pod.)

Priorita 3: Vytváranie podmienok a podpora činnosti záujmových spolkov a občianskych združení, rozvíjanie kultúrnych, športových a spoločenských tradícií v obci

Opatrenie 3.1: Vytváranie priestorových podmienok pre klubovú činnosť záujmových združení a spolkov obyvateľov obce

Opatrenie 3.2: Udržiavanie a rozvoj kultúrnych, spoločenských a iných dlhodobých tradícií obce, ich propagácia, podpora a pomoc organizátorom

Financovanie:

- ✓ štátny rozpočet,
- ✓ rozpočet obce,
- ✓ európske fondy,
- ✓ súkromné zdroje.

Cieľ 2: Racionálne využívanie prírodného potenciálu

Priorita 1: Formovanie obrazu krajiny, priestorové a funkčné usporiadanie územia obce

Opatrenie 1.1: Usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom obce, hospodársko – technická úprava pozemkov a ich sceľovanie za účelom ich využitia pre výstavbu

Opatrenie 1.2: Stanovenie záväzných regulatívov na ochranu životného prostredia, zákona o pôde a jej ochrane, pri využívaní územia obce

Priorita 2: Environmentálna zabezpečenosť a ekologická stabilita územia obce a okolia, zdravé životné prostredie

Opatrenie 2.1: Sledovanie dopadov vyplývajúcich z bežného diania obce na životné prostredie

Opatrenie 2.2: Stanovenie záväzných regulatívov ochrany životného prostredia a sankčných opatrení pri ich nedodržaní

Priorita 3: Vytvorenie rekreačných zón, rozvoj turizmu a cestovného ruchu

Opatrenie 3.1: Projekt vytvorenia zóny oddychu a rekreácie na území obce

Opatrenie 3.2: Realizácia parkových úprav v obci a na obecnom cintoríne

Opatrenie 3.3: Konzervácia hradu, obnova niektorých jeho častí a teda záchrana tejto kultúrnej pamiatky, resp. zachovanie súčasného stavu

Opatrenie 3.4: Projekt obnovy rybníka na účel športového rybárčenia, rekreácie a oddychu

Priorita 4: Odpadové hospodárstvo obce

Opatrenie 4.1: Rozšírenie separovaného zberu domového odpadu a jeho zhodnocovania

Opatrenie 4.2: Likvidácia veľkého komunálneho odpadu v obci, zamedzenie a sankcionovanie vzniku divokých skládok

Financovanie:

- ✓ štátny rozpočet,
- ✓ rozpočet obce,
- ✓ európske fondy,
- ✓ súkromné zdroje.

Cieľ 3: Dobudovanie a rozvoj technickej infraštruktúry

Priorita 1: Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci

Opatrenia 1.1: Príprava a vypracovanie technickej dokumentácie na úpravu vodných zdrojov

Opatrenie 1.2: Príprava a vypracovanie projektovej dokumentácie na vybudovanie kanalizácie v ústredí obce

Opatrenie 1.3: Príprava a vypracovanie projektovej dokumentácie na vybudovanie čističky odpadových vôd (ČOV) a pripojenie kanalizačnej siete obce

Priorita 2: Príprava a budovanie inžinierskych sietí obce pre budúcu bytovú a podnikateľskú výstavbu

Opatrenie 2.1: Príprava projektov a budovanie inžinierskych sietí pre bytovú a občiansku výstavbu v obci

Opatrenie 2.2: Stanovenie regulatívov postupu pri budovaní inžinierskych sietí pre objekty podnikateľských zámerov na území obce

Opatrenie 2.3: Výstavba nových vetiev a prípojok inžinierskych sietí v zmysle potrieb novej bytovej a podnikateľskej výstavby

Priorita 3: Výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba obecných komunikácií, ulíc a chodníkov

Opatrenie 3.1: Zabezpečenie dobrého stavu miestnych cestných komunikácií a natiahnutie nového koberca po celej dĺžke miestnych komunikácií

Opatrenie 3.2: Rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov v obci

Opatrenie 3.3: Výmena verejného osvetlenia v obci

Opatrenie 3.4: Obnova technologického vybavenia na letnú a zimnú údržbu miestnych komunikácií

Opatrenie 3.5: Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci

Opatrenie 3.6: Udržiavanie a doplnenie dopravného a orientačného značenia popri komunikáciách

Financovanie:

- ✓ štátny rozpočet,
- ✓ rozpočet obce,
- ✓ európske fondy,
- ✓ súkromný sektor.

Cieľ 4: Dobudovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry

Priorita 1: Nová výstavba a rekonštrukcia bytového fondu obce

Opatrenie 1.1: Podpora individuálnej bytovej výstavby

Opatrenie 1.2: Poskytovanie pozemkov obce predovšetkým mladým rodinám

Priorita 2: Odstránenie neobývaných, starých a nevyhovujúcich stavieb, najmä hospodárskych budov v obci

Opatrenie 2.1: Monitoring neobývaných, starých a nevyhovujúcich stavieb a dohoda s vlastníkami o ich odstránení

Priorita 3: Rozvoj obchodu a služieb (sortiment a kvalita)

Opatrenie 3.1: Zhodnotenie stavu obchodnej siete a rozšírenie sortimentu najmä čo sa týka spotrebného priemyselného tovaru,

Opatrenie 3.2: Zhodnotenie stavu siete služieb v obci a zabezpečenie občanom rozšírenie služieb

Priorita 4: Obnova obecného majetku

Opatrenie 4.1: Rekonštrukcia existujúceho kultúrneho domu a modernizácia jeho vnútorného vybavenia

Opatrenie 4.2: Rekonštrukcia budovy obecného úradu – strecha, výmena krytiny, podlahy, okná, hygienické zariadenia, zateplenie budovy, obnova vykurovacieho systému

Opatrenie 4.3: Rekonštrukcia domu smútku a ostatných budov v obecnom vlastníctve a výmena ich zastaraného vybavenia

Financovanie:

- ✓ štátny rozpočet,
- ✓ rozpočet obce,
- ✓ európske fondy,
- ✓ súkromné zdroje.

Cieľ 5: Zabezpečenie ekonomickej stability samosprávy

Priorita 1: Efektívne využívanie rozpočtových zdrojov obce

Opatrenie 1.1: Znižovanie nákladov na výkon obecnej samosprávy, úsporné režimy nákladov

Opatrenie 1.2: Zavedenie úsporného režimu v odbere energií v obecných objektoch vplyvom vykonania tepelno - izolačných prác na uvedených budovách

Priorita 2: Využívanie verejných zdrojov Európskej únie a SR

Opatrenie 2.1: Príprava obce na vypracovanie projektov a predkladania žiadostí na dotácie zo štrukturálnych fondov Európskej únie

Opatrenie 2.2: Príprava obce na vypracovanie projektov a predkladanie žiadostí na dotácie zo štátnych fondov SR

Priorita 3: Manažment využívania obecného majetku

Opatrenie 3.1: Projekt využívania obecného majetku (prevádzkovanie, prenájom, odpredaj)

Opatrenie 3.2: Rekonštrukcia a modernizácia obecných objektov a ich vybavenia

Financovanie:

- ✓ štátny rozpočet,
- ✓ rozpočet obce,
- ✓ európske fondy,
- ✓ súkromné zdroje.

Fotografie mierené na rozvojové vízie obce

Obrázok 1 Priorita 4.2 Rekonštrukcia budovy obecného úradu (zateplenie)

Obrázok 2 Priorita 1: Podpora priaznivého demografického vývoja v obci

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Obrázok 3 Priorita 3: Rozvoj obchodu a služieb (sortiment a kvalita) / Priorita 4: Obnova obecného majetku

Obrázok 4 Priorita 3: Vytvorenie rekreačných zón, rozvoj turizmu a cestovného ruchu

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Obrázky 5,6,7 Priorita 3: Vytvorenie rekreačných zón, rozvoj turizmu a cestovného ruchu

Obrázky 8,9 Opatrenie 3.3: Konzervácia hradu, obnova niektorých jeho častí a teda záchrana tejto kultúrnej pamiatky, resp. zachovanie súčasného stavu

Obrázky 10,11 Opatrenie 3.4: Projekt obnovy rybníka na účel športového rybárčenia, rekreácie a oddychu

PLÁN ROZVOJA OBCE ČABRADSKÝ VRBOVOK

Obrázok 12 Priorita 3: Výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba obecných komunikácií, ulíc a chodníkov

Obrázok 13 Priorita 1: Nová výstavba a rekonštrukcia bytového fondu obce

